

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА
БЪЛГАРСКОТО
ТУРИСТИЧЕСКО
ДРУЖЕСТВО

LE TOURISTE BULGARE. — DER BULGARISCHE TOURIST.

СПИСАНИЕ ЗА ТУРИЗЪМЪ И ПРИРОДООПИСАНИЕ.

ИЗДАВА ЦЕНТРАЛНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО

Излиза мѣсечно (освѣтъ юлий и августъ). Струва за нечленове годишно 2 лева, за членове — 1 л., въ странство — 2.50 франка.

Всичко се изпраща: София, «Българско Туристско Дружество».

Год. XI.

София, юний 1912 г.

Кн. 6.

№ 119.

ПРОГРАМА

за XII сборъ на Б. Т. Д. въ гр. Дупница.

Четвъртъкъ, 2 августъ.

Въ 6.30 часа сутринта пристигатъ въ София съ Пловдивския влакъ туристите отъ Долня-Баня, Самоковъ, Гара-Бѣлево, Пловдивъ, Т.-Пазарджикъ и Бръстовица.

Въ 7.30 часа сутринта пристигатъ въ София съ Варненския влакъ туристите отъ Търново, Елена Горна-Орѣховица, Плъвень, Вратца и юношите туристи отъ Русе.

Въ 8.20 часа сутринта всички пристигнали туристи заедно съ Софийскитѣ тръгватъ съ Кюстендилския влакъ и стигатъ въ Кюстендилъ. Обѣдъ. Разглеждане на града и изкачване на „Хисаря“.

Въ 6¹/₂ часа подиръ обѣдъ тръгватъ за Дупница. По пята разглеждане разкопкитѣ при „Кадинъ-мостъ“.*)

*) Забѣлѣжка. За да се спечели врѣме, пята Кюстендилъ—Дупница ще се мине съ автомобили съ намалена цѣна.

Въ 9 часа туристите стигатъ въ Дупница посрѣщнати отъ туристите на тамкашния клонъ „Рилски езера“.

Всички редомъ потеглятъ за града и отиватъ въ централното училище. Почивка. Настаняване на квартири. Вечеря. Пошувка.

Петък, 3 августъ.

Въ 8 часа сутринята — заседание на XII редовенъ сборъ на Б. Т. Д. въ салона «Пансиона».

Дневенъ редъ:

- а) Отваряне на сбора.
- б) Отчетъ отъ централното настоятелство и докладъ на контролната комисия за 1911 г.
- в) Бюджетъ за 1912 година.
- г) Отписване на Брациговския клонъ „Родопи“.
- д) Приемане нови клонове.
- е) Измѣнение на нѣкои членове отъ устава.
- ж) Рефератъ за Рила планина, четенъ отъ Дупнишки туристъ.
- з) Прѣдложения отъ членоветъ.
- и) Изборъ на половина нови членове въ централното настоятелство.
- к) Затваряне на сбора.

Разглеждане на града. Вечеря.

Въ 9 часа вечерята всички туристи се събиратъ въ централното училище. Факелно шествие изъ града и до градската градина. Пошувка.

Събота, 4 августъ.

Излетъ до Овчарскитъ водопади. Главатаръ подпърдседателя на централното настоятелство Н. Нѣмски. Тръгване 5 $\frac{1}{2}$ часа сутринята. Сборенъ пунктъ градската градина.

Въ 2 $\frac{1}{2}$ часа стигане на водопадитъ. Свободенъ обѣдъ.

Въ 4 часа връщане и въ 9 часа вечерята всички туристи посѣщаватъ туристовката вечеринка. Пошувка.

Недѣля, 5 августъ.

Въ 4 часа сутринята изпращане на сборянитъ, които не разполагатъ съ повече врѣме.

Прѣзъ всичкото врѣме на сбора ще има **ТУРИСТОВСКА ИЗЛОЖБА.**

За разполагащитъ съ повече дни туристи се устройватъ излети съ слѣдния маршрутъ:

За първия. На 5 августъ въ 5 часа сутринята излетниците тръгватъ изъ дефилето на рѣка Бистрица. Ношуване подъ езерото „Кара-Гьоль“ подъ палатки.

На 6 августъ „Пазаръ-дере“ — „Сейменскиятъ връхъ“ — „Урдинитъ езера“ — „Седемтъхъ езера“ (отъ птичи полетъ) „Елени-връхъ“. Ношуване на „Мальовица“.

На 7 августъ : „Рилския манастиръ“.

На 8 августъ : Почивка и разглеждане забължителноститѣ на манастиря.

На 9 августъ : „Бричеборъ“ — „Чаушица“ — „Баба“ — „Гьоловетъ“ — „Джендемскитѣ езера . Нощувка при „Рибнитѣ езера“.

На 10 августъ : „Демиръ-напия“ — „Мусала“ . Нощувка подъ Мусала.

На 11 августъ : „Ибъръ“ . Нощувка.

На 12 августъ : „Бълмененъ“ — „Крива-Рѣка“ . Нощувка.

На 13 августъ : „Чепино“ . Нощувка.

На 14 августъ : Връщане прѣзъ „Алабакъ“.

Главатаръ до Мусала прѣдседателя на Дупнишкия клонъ *Н. С. Додовъ*. Отъ тамъ до свършването на излета, *Илия Дебеляновъ* — Долно-Бански туристъ.

За втория : На 5 августъ въ 5 часа сутринта излетниците тръгватъ изъ дефилето на рѣка Бистрица — „Кара-Гьолъ“ . Нощуване.

На 6 августъ : „Пазаръ-дере“ — „Седемтѣхъ езера“ (отъ птици полетъ) — прѣзъ „Равна“ — „Павловъ долъ“ — „Рилски манастиръ“.

На 7 августъ „Сухото езеро“ — „Кобилино бранище“ — „Попова шапка“ — с. Говедарци — с. Мала Църква — с. Бѣли Искъръ — „Чамъ-Кория“.

На 8 августъ : Самоковъ — София или „Чамъ-Кория“ — Радоилъ — Долна Бая Главатаръ на излета ще се назначи отъ Самоковския клонъ.

Забължителка I. Участниците въ излета туристи обязательно да бждатъ съ здрави обуца, носия туристовска, раница, гега, канче за чай. Сжщо да бждатъ снабдени и съ мушамы, одеяло, черга или друго нужно за постилка и покривка. Всичко ще се носи отъ коне. Храната ще бжде обща за всички. Главатарътъ на излета ще отреди лица измежду излетниците, на които ще възлага уреждането на интендантската служба.

Забължителка II. Клоноветѣ да съобщатъ на Дупнишкия клонъ най-късно до 25 юлий, както числото на участниците въ сбора, тъй и за ония, които ще взематъ участие въ излетитѣ.

Забължителка III. За доброто устройство на излетитѣ всѣки участникъ е длъженъ да се запише въ приготовления за таяцѣлъ списъкъ, въ гр. Дупница най-късно до 3 августъ 8 часа сутринта, като внесе за първия излетъ 30 лева, а за втория — 15 лева.

Забължителка IV. Ако числото на участниците отъ единъ клонъ е 5 души и повече, клонъ назначавя груповъ главатаръ, който е помощникъ на общия такъвъ.

До виджне на сбора въ Дупница.

Съ Витошки поздравъ !

Централното настоятелство на Б. Т. Д.

Б. Наслѣдниковъ.

Туризмътъ за съвременното образование.

(Продължение отъ книжка 5).

Всѣки истински и добъръ гражданинъ днеска е длъженъ да има понятие отъ хиляди въпроси които изискватъ познаването на механиката и промишленитѣ похвати, тъй както е необходимо да знаешъ да четешъ и пишешъ“.

Свѣтътъ въ сегашно врѣме прѣдставлява обширна работилница, приюмитѣ, похватитѣ на работата въ която трѣбва да бждатъ ясни за всѣкого, който иска да бжде прѣдставителъ на прогресивни идеи и да слѣдва своето врѣме. Да се съедини работата и мисълта заедно, да се направи отъ всѣки работникъ мислителъ и отъ всѣки мислителъ работникъ — ето кое се изисква въ наше врѣме и за което нѣма по-добро мѣсто отъ училището и живота — „развитъ въ пълната смисълъ на думата човѣкъ може да се нарече днеска само този на когото гжквата ржка послушно изпълнява яснитѣ и бързи заповѣди на ума“. „Упражнението на рждѣтъ и на всичкитѣ 5 чувства на човѣка съставлява основата на цѣлото знание въ днешно врѣме. Хората на науката — инженери, лѣкари, агрономи — всичкитѣ се учатъ на лабараторни работи т. е. черпятъ знание изъ даннитѣ, които получаватъ съ чувствата на осезание, зрѣние, слухъ и пр.—Математикътъ си служи съ моделиране за нагледното обучаване съ кривитѣ повърхнини за които трактува висшата геометрия. Ботаникътъ съ инструменти въ ржка работи надъ анализа на растенията; Физикътъ и химикътъ си служатъ съ всѣвъзможни принадлежности и уредби. Всичкитѣ тѣ черпятъ знания отъ първоисточника — отъ природата отъ самия прѣдметъ надъ който работятъ и правятъ опити англичанитѣ и американцитѣ отъ думи прѣминали къмъ работа — затова въ днешно врѣме нѣма 2 мнѣния. Училищния прогресъ по тѣхно мнѣние се заключава въ този режимъ, който ще обезпечи на въспитаника максимална лична дѣятелность. Единственото стрѣмление на прѣподователя ще е да докара до минимумъ своето вмѣстване, своето участие — да даде на въспитаника възможность да прояви инициатива и контролъ надъ своитѣ постѣпки отъ една страна, отъ друга да спечели власть надъ себе си, именно тази вътрѣшна дисциплина, която кара човѣка да не търси единични ржководители. Задачата на реформираното училище е да създаде свободна личность, а пжтищата за това трѣбва да бждатъ други. Инспектора на Бостонскитѣ училища Едвинъ Сиверъ въ своя докладъ ясно подчертава тѣзи нови пжтища „Човѣшкиятъ умъ създава и придобива познания. Неговитѣ изобрѣтателни, творчески способности трѣбва да бждатъ въспитавани наравно съ тия чрѣзъ които той прилобива и възприема познания“.

Много важно е да се развиватъ тия 2 сръдства за образуването на знанията, като се започне отъ ранна възраст и трае до зрѣла възраст и като се прѣкара това прѣзъ всичкитѣ му занятия. За тая цѣль трѣбва да се постави между отдѣлитѣ на училищната програма систематически упражнения и рченъ трудъ, които ще повдигнатъ младежта къмъ прѣобразуване мисълта съ дѣйствиe, идеитѣ и вѣтрѣшнитѣ усѣщания къмъ материялно въспроизвеждане на тѣзи идеи.

„Това прѣобразуване на мислитѣ въ дѣйствия въ днешно време е осъществено почти въ всичкигѣ типове училища въ Англия и Сѣв. Америка и за това прѣзидента на Харватския университетъ Елиотъ е могаль спокойно да каже: „Най-важния прогресъ приложенъ къмъ воспитанието прѣзъ послѣднитѣ 20 години е индивидуализирането на обучението, въ смисълъ отдѣлянето на първо мѣсто главнитѣ потребности и развитието на способноститѣ и свойствата на всѣка одѣлна личностъ при каквато да е степенъ на нейното развитие. Лабораторното обучение, рчния трудъ и свободнитѣ организационни научни ескурзии принасятъ еднаква полза, като сръдство на образованието, защото тѣ сж прѣдзначени за личността“).

Ето това сж новитѣ тенденции за реформиране на училищата съ цѣль да се приближатъ до живота до природата.

Прѣди обаче да изтъкна какво ще да допринесе туризата за новото съврѣмено училище азъ ще се спра накратко още на единъ важенъ въпросъ, който засѣга живота прѣдимно нашитѣ училища.

„Макаръ и при тая еволюция на училището и стремежа на послѣдното да пустне дълбоки корени въ широкитѣ течения на живота, да стане не само негово отражение, но и важенъ факторъ за неговото развитие, то още крие въ себе си сжществени недостатъци, както по материяль, така и по методи на обучение и възпитание. Тия недостатъци проистичатъ на редъ традиции и педагогични прѣдрасждаци, отъ които училището, може би, още за дълго нѣма да се освободи.

Прѣди всичко въ училищата още вирѣе една стегната, сурова дисциплина, която тегне и на учителя и на ученици. За да се постигне редъ, тишина и внимание, често се прибѣгва до строги мѣрки и наказания, които понѣкога отиватъ до жестокость и незачитание индивидуалнитѣ особности у ученика и убиване на неговата естествена и вродена живость. Резултатъ на това се явява извѣстна враждебность между учители и ученици и едно насилие, което механизира ученика и го кара принудено да възприема всички знания и открития на науката. А съ това ученицитѣ ставатъ негодни за каква да е самостояйна мисль и инициатива въ живота. Прибавете още и онова еднообразие на голата училищна стая, често съвсѣмъ бѣдната и нечиста обстановка принудеността, щото ученика да сѣди неприкжснато 4-5 ч. дневно и то въ най младата му и живз възраст, когато цѣлото му сжщество се стрѣми къмъ движение и свобода и вие ще си убѣдите колко малко училището може да допринесе за цѣното развитие на личността. Тоя сѣдящъ и загворенъ живогъ грозно се отразява, както за физическото така и за умственото и морално развитие на младежта. Това медицината го е схваннала и се бори сръщу него. И училището иде отъ части да

парализира това физическо деградиране и бързо изродяване чрез въвеждане на гимнастиката. За жалост, обаче, тя не само че лошо се практикува, но и прѣдвиденитѣ 1-2 ч. седмично съвсѣмъ не сж достатъчни за цѣлта. За физическото възпитание пакъ Англия има първенството. Училището и обществото тамъ харчатъ много време и средства за физическото заздравяване и засилване на млади и стари. Въ туй отношение англичанитѣ сж за очудване. Като схващатъ, че „младото поколение е силата и бждащето на единъ народъ, че отъ неговото здраве и физическо възпитание зависи здравината и на бждащитѣ поколения тѣ се стрѣмятъ да развиятъ физическата енергия и тѣлесна стойкостъ съ разни гимнастични упражнения, плаване, бѣгане, екскурзиране, живѣне повече и повече на откритъ въздухъ, прѣдаватъ се на редъ спортове, съ което тѣ едновременно развиватъ и редъ морални и обществени качества. А ние вчерашни земледѣлци и дѣца на природата съ своятъ общественъ и училищенъ животъ, създаваме *мършаво, хилаво и анемично поколѣние*. Въ това време, когато спортътъ въ игри, пѣтувание и пр. е гордостъ на всѣки англичанинъ и втора природа у него, когато не само за ученици и студенти и за възрастни и старци спортътъ въ всичкитѣ си прояви прѣдставлява живъ интересъ у насъ той се смѣта за нѣщо много не сериозно и достойно само за лежурлигата отъ улицата. А между това, спортътъ ни най-малко не прѣчи на английската школа и на английския животъ да създаватъ първитѣ хора на науката и на сериозната мисль. И до като англичанина запазва своя младенчески възторгъ, сила и непорочностъ до дълга старостъ, у насъ българската младежъ още въ юношеската си възраст заспива на своето физическо развитие, и въ едни случаи, почва много рано да узнава всички пороци на живота, а въ други става дотолкова надуту-умна, че почва да се упражнява въ пуста фразеология за насѣщни и бждащи въпроси на живота, да теоретизира за всичко и всѣкъждѣ, а съвсѣмъ да забравя практическата, продуктивна творческа работа. И затова отчасти, види се, нашиятъ младъ българинъ заспива на своето умствено развитие и упражняването на своитѣ граждански права въ тая възраст, когато англичанинътъ е пълноразвитъ и дѣненъ гражданинъ; види се, отчасти и за това отъ англичанина излиза не само личностъ на упорития трудъ и смѣла прѣдприемчивостъ, но и гражданинъ съ силно развити обществени инстинкти, социални чувства и съ здрава обществена позиция“.

Отчасти така е поставено възпитанието и въ другитѣ културни страни, дѣто почва да се възтава противъ многото и безсѣдържателно учене въ училището и дѣто, както по-горѣ видѣхме се създава съвсѣмъ нова система на обучение и възпитание.

Още единъ важенъ недостатъкъ на днешното училище, който пъкъ злѣ се отразява на умственото, духовно развитие на младежъта е запазения въ голѣма степенъ *догматиченъ характеръ на обучението*, чрезъ който откритията на науката наготово се даватъ на ученицитѣ, безъ да се изслѣдва систематично самата нужда и обществения животъ, чрезъ самостойна умствена работа на ученика. Последниятъ трѣбва тѣй да се възпитава, че отъ училището да излѣзе съ

неизчерпаема умствена енергия и желание самъ да търси истината, съ силенъ стремежъ да се учи и да разбира живота, да обича тоя животъ, да работи за неговото развитие и украсяване.

Слѣдъ изложеното до тука мисля, че всѣки отъ васъ вече догажда моитѣ понататъшни мисли. Като очертахъ новитѣ пжтища на училището въ стрѣмежа му да се приближи до живота и изтжкнахъ по-важнитѣ недостатъци въ днешното образование, resp. въ нашето училище, а отчасти и на обществения ни животъ, мене ми остава сега да изтжкна какво важно значение за новото училище и изобщо за физическото и духовно развитие на личността упражнява природата въ всичкитѣ ѝ прояви и какъ чрѣзъ туризма ние значително ще допринесемъ за личното и обществено развитие у насъ. Чрѣзъ туризъма да направимъ една значителна крачка къмъ настигване културнитѣ и цивилизовани страни.

Още отъ най-старо врѣме природата се е схващала като най-важенъ и мощенъ факторъ за физическото и духовно развитие на човѣка. И наистина, при едно макаръ и бѣгло прослѣдяване историята на народитѣ, веднага ще се хвърли на очи каква сжществена роля застъпва природата, съ всичкитѣ ѝ прояви. Орографията и хидрографията на една страна, нейния климатъ, флора и фауна, геологичнитѣ и минерални богатства, близостъта ѝ до морето и голѣмитѣ водни пжтища — всичко това обусловя както икономическото и стопанско благосъстояние, така и духовното и културно ниво на народа ѝ. Каква сжществена разлика между червенокожия индеецъ — жителъ на тропическитѣ страни и ескимоса и лапландеца — дѣца на полярнитѣ страни; отъ друга страна сравнете жителя на пустинята съ тоя на умѣрения поясъ, дѣто природата щедро възнаграждава негова трудъ и му позволява бързо и свободно да се развива! Да не отиваме далеко и нека сравнимъ нашия поленецъ — обитателя на широката Дунавска равнина съ балканджията — отъ сѣверната край-Балканска зона; сравнете нашия шопъ — рожба на суровия и сухъ климатъ и бѣдна природа съ жителя на нашата житница, южна България и вие веднага ще схванете голѣмитѣ различия и въ психология, нрави, обичаи, срѣдства за поминъкъ, благосъстояние и пр. Природата упражнява своето въздѣйствиe още отъ първия день слѣдъ нашето раждане; ние се развиваме прѣдимо подъ прѣжитѣ впечатления на окръжаващитѣ ни условия, върху насъ природата туря своя отпечатъкъ, като формира донегдѣ характера ни и обуславя нашия бждащъ животъ . . .

Ако сега къмъ това влияние на природата прибавимъ и първия факторъ, днешното образование, като изразителъ на реалнитѣ нужди на живота, веднага ще се схване отъ какво сжществено значение е *непосрѣдственото, основно и сериозно наблюдение и изучаване природата въ нейната цѣлостъ*, включително културата, която човѣшкия умъ и ржка е създала отъ вѣкове. Никакви картини, модели, учебници и каквито и да е други пособия немогатъ замѣни живата природа. Тя е източника на всички открития, на всички богатства,

вѣко реално познание се придобива и усвоява само чрѣзъ прѣкото извеждане на самото мѣсто, дѣто това познание на практика се прилага. А дѣ отъ друга страна ще развиемъ нашето зрѣние, служъ обоняние, изобщо нашитѣ чувства, ако не отъ самото съприкосновение съ природата, съ живота? Какво сж мъртвитѣ книги въ сравнение съ живата книга на природата, защо не наблюдаваме природата съ собствениѣ си очи, а е гледаме съ тия на разнитѣ автори? Училището, както и да е уредено, не е достатѣчно да завърши образованието на личността. Тя винаги трѣбва да се доразвива и доусвършенствува, като обновява своята енергия и освѣжава познанията, подѣ впечатленията на всичко, което я заобикаля. Англичанинѣтъ всѣкога схваща за първа длѣжностъ прѣдѣ самия себе да се учи и съ това до дълга старостъ запазва своята любознателностъ и не се остава врѣмето да го заминее. Вилиагъ Гладстонѣ на 70 годишна възраст е удивлявалъ цѣлия културенѣ свѣтъ съ своитѣ напрѣдничави и демократични идеи, съ своето застъпничество за свободата и правата на потиснатитѣ и заробени народи. И почти до своята смъртъ (около 90 годишенѣ) е запазилъ своитѣ крѣпки сили и своята жизнерадостъ.

Природата — ето вѣчния източникъ на познание и красота: за насъ тя е необятна и неизчерпаема въ своето разнообразие, въ величието си, въ своитѣ тайни; за насъ тя е всичко, чрѣзъ нея ние чувствуваме живота, ние сжествуваме. И ето защо е необходимо обстойно и вѣрно да я познаваме и изучаваме. Така само ще можемъ рационално да използваме нейнитѣ неистощими богатства, леко и бързо да реагираме и остояваме на всѣка евентуалностъ, на всѣки нейнѣ капризъ.—Съ една дума изцѣло да я завладѣемъ и станемъ нейни господари. Положителни и здрави знания има само оная, който непосредствено ги е придобилъ и извелъ чрѣзъ собствено наблюдение и изслѣждане. Кабинетниятъ ученѣ винаги си остава едностранчивѣ и лошѣ практикѣ, ако той чрѣзъ опитѣ и наблюдение не е провѣрилъ на практика своитѣ изводи и ако не умѣе да се справя и разбира окръжаващитѣ го условия. Това се отнася за всѣки който иска да мине за интелигентенѣ и достоенѣ гражданинѣ на своето врѣме.

Никаква статистика не е тѣй красноречива прѣдѣ познаването на самата дѣйствителностъ и ония явления, които тая статистика изброява. Тя дава само количественото състояние на извѣстенѣ родъ явления и индивидуални прояви, но почти нищо не ни казва за тѣхната качествена стойностъ. Единѣ простѣ примѣръ изъ нашата дѣйствителностъ. Изведенитѣ статистични цифри твърдятъ, че ние сме четвърта държава въ Европа по отношение количеството на гори (около 30 % отъ цѣлата повърхнина на България е залѣсена; на картата близо $\frac{1}{3}$ е обшарена съ тъмно зеленѣ цвѣтъ). По отношение на грамотността ние имаме вече 45—50 %, която цифра ни поставя на редѣ съ най-цивилизованитѣ страни. Така ли е, обаче, въ сжщностъ? Всѣки туристѣ най-добрѣ ще отговори на тоя въпросъ. Само оная, който е бродилъ изъ нашата родина знае въ какво плачевно състояние сж повечето отъ нашитѣ гори и каква е тѣхната качествена стойностъ; само той е констатиралъ каква неграмотностъ и ниско

културно ниво е населението на страната; колко то е неподвижно, непрѣдприемчиво, съ съвсѣмъ слабо развито гражданско и социално чувство. Ами какво трѣбва да кажемъ за нашия стопански животъ. Въ течение на 30 годишенъ свободенъ животъ ние направихме „чуденъ“ и „дивенъ“ прогресъ; ние почти настигнахме културнитѣ европейски страни. Това приравняване, обаче, изглежда да е само въ количеството на пушките и топоветѣ, въ салтаната, въ половинѣ милиардниа ни дългъ, направенъ прѣдимно за непроизводителни цѣли, безъ да сж се, обаче, чувствително увеличили материалнитѣ богатства на страната . . .

И вие виждате, че извънъ причинитѣ изброени до тука, колко повече за насъ българитѣ се налага необходимостта да познаване нашата природа, нашата дѣйствителность, нашия животъ. А кое е срѣдството за това, ако не пжтуването, ако не разумния туризъмъ ?

Нѣмскиятъ поетъ и философъ Гете е казалъ : „това, което не можахъ да науча другадѣ, научихъ го чрѣзъ пжтуване“. Каква проста истина отъ тая ? Англичанинѣтъ отъ дѣте обиква природата и рано още се отдава на туризъмъ. Затова и него ще видите и срѣщнете не само въ островитѣ на Великобритания и колонитѣ ѝ, а на всѣкъдѣ. Благодарение на силно развитото у него чувство къмъ пжтуване, което чувство се е всмукло въ неговата плжть, той е станалъ владѣтелъ на половината свѣтъ и врѣдѣ е носилъ цивилизация и благосѣстояние. Така той е развилъ една чудна прѣдприемчивость, която го прави смѣлъ, дѣятеленъ и почти безъ рискъ всѣкога да постига своята прѣднамѣрена цѣль. У него нѣма нито слѣда отъ нашата екзалтация, мимолѣтно увличане и бързо духовно отпадане и разочарование. Той всѣкога е спокоенъ, дълбоко впечатлителенъ, прѣдвидливъ и твърдъ въ взетото си рѣшение. Той е практикъ, въ добрата смѣсьлъ на тая дума и всѣкога дири нови пжтища, нови източници за духовни и материални богатства.

Това чувство, чрѣзъ пжтуване да се изучва и наблюдава живота, а сжщо да се доразвива и облагородява личността, отдавна е развито и у останалитѣ културни народи. Швейцарцитѣ не само приематъ чуждитѣ туристи, но и тѣ до единъ сж такива. Американцитѣ, французитѣ, белгийцитѣ — сжщо. Неподвижниятъ нѣмецъ и той схвана значението на туризъма и е почналъ рационално да го използва.

У насъ, ние сме още въ началото на тоя уменъ и полезенъ спортъ, Слабо е съзнанието за неговото значение, идеята за туризъма не е достатѣчно хванала градската ни интелигенция, а сжщо малко сж се замислили надъ него и официалнитѣ фактори на страната. Днесъ туризъмѣтъ слабо се развива и донѣгдѣ се проявява въ една извратена форма. Той се схваща повече като луксъ, удоволствие, безполезенъ и безъ значение спортъ, а не като една сжществена необходимость за физическото и духовно развитие на личността, който спортъ не малко допринася и за правилното културно и интензивно развитие на страната.

Върху тая обществена задача на туризма, до сега никой още сериозно не се е замислил, резултатът на което е и тая незаинтересованост от страна на държавата.

Принципите на новото възпитание, обаче, както и бързо развиващите се стопански условия, ще засилят у личността интересът към познаване изследване на природата, а също и на икономическия и промишлен живот, за едно по-рационално използване всички сили и богатства на природата; ще извикат личността към продуктивна практическа работа. Към това упознаване съ реалните условия на живота, туризмът не малко ще допринесе и за развитието у личността, на оная самостоятелност и работоспособност, която е необходима, за да си обезпечи, едно по щастливо бъдеще. Отг тия качества на по-голяма предприемчивост, инициатива, на силна воля, гражданска доблест и обществен дълг, може би, българинът има най-голяма нужда.

Това ми дава вратата да мисля, че ще настъпи и у нас един нов подвиг на туризма. Преди мене се чертае една широка и свѣтла перспектива на разцѣтът въ полето на тоя разумен и отг високо значение спорт. Скоро и у нас ще се съзнае, че тамъ дѣто е развито чувството да се пжтешествува, дѣто човѣкъ лесно се отг сва отг вкоренени привички и навици на засѣдналъ, еднообразенъ и дребнавъ живот, дѣто има подвижност и пѣргавина, стрѣмежъ къмъ обновяване и красота, дѣто личността проявява предприемчивост и самостоятелност — тамъ е гарантиранъ интелектуалния, мораленъ и материаленъ напредѣкъ; такава нация е здрава, разумна, жизнеспособна, тя си обезпечва едно завидно мѣсто въ сѣмейството на културните нации. А кое повече, ако не организирания и рационаленъ туризмът, би допринесло за развитието на тия лични и обществени качества?

Прочее, драги туристи, агигирайте между млади и стари, между учащата младеж, между работниците, интелгенцията, между всички чиновници, частни и държавни служащи и най-вече между жените и дѣцата идеята за свободния, приятенъ и високо полѣзенъ туризмъ, развивайте и подѣржайте у васъ това чувство да пжтувате, да изучавате, да обичате природата, а слѣдователно и живота. Нищо не ще ви обори, обнови и одухотвори, както съприкосновението съ природата. Тя е тѣй свѣршена, така разнообразна, щедра и тѣй благодарна къмъ своите гости, къмъ своите дѣца! Постарайте се да е изучите да е разберете, а най-важно да е обикнете съ всичкото си сърдце, ако искате да се ползвате и радвате на нейните блага.

Отг друга страна, както вече изгъкнахъ на туризмътъ прѣдстои и извѣстна обществена роль като спорт, който обхваща всички съсловия на нацията. Това значение на туризма скоро ще се съзнае отг интелегентните и ръководящи кръгове, които отг своя страна ще заинтересуватъ, както обществото, така и държавата. А тая заинтересованост на държавата е най-важното условие за успѣхъ въ кое и да е културно или материално прѣдприятие у насъ. Липсата на частна инициатива, а главно на лични, дори и общински сръдства, поставятъ туриста днесъ да пжтува при крайно стѣснителни и мизерни условия.

Държавата е, която съ своята умна съобщителна и стопанска политика ще развие една пълна мръжа отъ шосета, междуселски пжтища и планински пжтеки, тя е, която ще насърдчи и подкръпи откриванието на хотели, гостоприемници, хижи, метеорологическо-планински станции и спасителни домове, като контролира тѣхното рационално обзавеждане и експлоатация, най-сетнѣ, държавата е която прѣко ще подкръпи съ опрѣдѣлени права и привилегии туристичното дѣло въ царството. За извоюване на тия права е необходимъ единъ систематизиранъ и устойчивъ напоръ и въздѣйствиe спрѣмо нея, държавата. Това безсѣмѣние може да извърши само широката и добрѣ дисциплинарна туристическа организация. Впрочемъ това е въпросъ извънъ поставената тема.

И така: Повече съзнание, смисълъ и постоянство въ наченатото дѣло за развитието на туризъма у насъ и нека бждемъ сигуръ, че нашата цѣль отъ день на день се утѣнчава съ успѣхи.

Н. Илиевъ.

Везувий.

Отъ Помпей тръгнахъ къмъ кратера съ единъ водачъ. Прѣдъ насъ величествено се възвишава планината, засипана съ дебели пластове лава даже и самата планина изглежда като че е облѣчена въ нѣкаква металическа броня. Никаква растителность не краси пустинитѣ склонове на Везувий.

Водачътъ ми бѣ единъ нискъ неаполитанецъ съ черни мустаци, живи очи и подвижно, изгорѣло отъ слънцето лице. Отъ ежедневиитѣ изкачвания на върха той толкова бѣ свикналъ да се катери, краката му тѣй пѣргаво и равномерно се движеха прѣзъ урви и трапища, че приличеше на нѣкакъвъ неуморимъ механически апаратъ. Всичко около насъ бѣ покрито съ лава. И макаръ че цѣли села сж застроени отъ лава, изглежда като че нищо не е отнето отъ пространнитѣ дебели пластове.

Ние вървимъ съ усилие нагорѣ и все нагорѣ. Лавата хрущи подъ краката ни; на мѣста тя е дребна като пѣськъ, а на мѣста прѣдставлява огромни тъмни каменни блокове. Най-уморително е изкачването тамъ, дѣто лавата е прѣвърната на пѣськъ — съ голѣми мѣки издигаме една кракъ, но той вмѣсто да се задържи хлѣзва се заедно съ пѣска и се връща при другия. Усилията сж напрасни. Правиме широки кръчки и въпрѣки това стоиме на едно и сжщо мѣсто.

Върхътъ е прѣдъ насъ и намъ се струва като че ей-сега ще го достигнемъ, но колкото повече вървимъ толкова по-далечъ се вижда, сѣкашъ невидимо бѣга отъ насъ. Минаваме край една колиба, въ която се намиратъ нѣколко носилки. Водачътъ ми обяснява, че мнозина до тази колиба се изкачватъ съ коне, а отъ тукъ нагорѣ биватъ изнасяни отъ четирма носачи до върха. Срѣщаме нѣколко бездѣлници. Тѣ

ме спиратъ и ми прѣдлагатъ да си купя парче лава. Каква нахалностъ ! Да си измжчвашъ нѣколко часа краката изъ лавата и да ти прѣдлагатъ да си купишъ, когато ако ти е потрѣбна достатъчно е само да се наведешъ и да си вземешъ колкото искашъ ! Явното нахалство на тия бездѣлници е, разбира се, само единъ отъ най-неблаговиднитѣ претексти за просия, която нийдѣ въ свѣта не достига такива широки размѣри, както по тия мѣста.

Отминаваме бездѣлницитѣ и виждаме най-сетнѣ излизация димъ отъ кратера но не и самия кратеръ. Правимъ послѣдни усилия, катеримъ се, пълзимъ, потънали въ потъ, изнемощѣли отъ непоносима умора и его тъкмо когато съвсѣмъ не очакваме ние се намѣрихме прѣдъ самия кратеръ.

Гледката бѣ страшна и грандиозна. Прѣдъ очитѣ ни се разкрива една бездна въ окръжностъ отъ 3 километра. Облаци димъ извиратъ непрѣстанно, издигатъ се високо и изчезватъ въ небесата. Какъвъ ужасъ и какво величие ? Който иска да види олицетворена стихията, който иска да види самия адъ, нека се изкачи на Везувий. И панорамата, която се разкрива отъ височинитѣ на Везувий е невъобразима. Като че адътъ и раятъ тукъ сж си дали срѣща. Прѣдъ смаяния ви погледъ се разтила едно безкрайно море, което милва съ яснитѣ си и леки вълни единъ неописуемо красивъ брѣгъ, капризнитѣ и гизлавитѣ форми на който надминаватъ всѣка фантазия. По брѣга сж накацали множество села съ разкошни градини и вили. Виждате Каstellамаре, Соренто Торре Анунцията, Боскотрекази, Боскореле, Дикоквенцо, Сантанела и пр. Къщитѣ се бѣлятъ като снѣгъ, морето блѣщи подъ слънчевитѣ лъчи като сребро. А наблизу въ морето въ формата на нѣколко скалисти букета се възвишава островъ Капри. На изтокъ се простира безкрайна верига отъ планини съ най-разновидни склонове, долни и височини.

Колкото провидението е било жестоко къмъ този край чрѣзъ адскитѣ уста на Везувий, толкова щедро се е показало къмъ него като го е надарило съ едно безгранично великолѣпие.

Намирате се прѣдъ вулканъ, морѣ и небе. Три величия, които кокетиратъ и съперничатъ помежду си.

ГОДИШЕНЪ ОТЧЕТЪ

За дѣйността на Дупнишкото Туристко Д-во „Рилски-Езера“ и Археологическия му клонъ „Царичина“ отъ 1 май 1911 год. до 1 май 1912 год.

Прѣзъ това врѣме дружеството е имало 6 обявявани излета :

1) на 26 май 1911 год. до „Самоковище“; участваха 4 члена и 19 гости, отъ които 9 дами;

2) на 13—15 май 1911 год. до „Седѣмтѣхъ езера“; участваха 2 члена и 3 гости;

3) на 5 септемврий 1911 год. до „Черниятъ върхъ“ изъ Рила; участваха 3 члена и 1 гостъ;

4) на 30 октомврий 1911 год. до „Графита на върха Остроганъ“ — 2 $\frac{1}{2}$ часа далечъ отъ града; участваха 6 члена и 12 госта, отъ които 8 дами;

5) на 4 мартъ 1912 год. до „Градището“ — 2 часа далечъ отъ града; участваха 5 члена и 2 госта и

6) на 1 май 1912 год. до „Овчарскиягъ водопадъ“ — 3 часа далечъ отъ града; участваха 4 члена и 4 госта.

Правени сж отъ Д-венитѣ членове и други излети необявявани.

Излегитѣ сж правени съ: здравословни, естетически, географически, етнографически и архиологически цѣли.

За да се запознае и заинтерусува обществото съ значението на археологическитѣ находки и да пази находящитѣ се археологически осгатыци и да обажди на Д-вото за всѣка намѣрена старина, държана е сказка на 15 мартъ т. година за „Архиологическитѣ находки въ Дупнишко“. Сказката е била придружена съ показване чрѣзъ проекционенъ апаратъ снимки отъ археологически мѣстности и находки, за които се споменава въ нея.

За сжщата цѣль Д-вото е отпратило писмо до властитѣ и интелигенцията въ околията.

Археологическиягъ клонъ е уредилъ вече малка музейна сбирка. Прибрани сж: 2 стѣлпа посветени на Бога „Звелсурдоса“, намѣрени въ Голѣмо село (дупнишко); часть отъ една статуя, намѣрена въ с. Червенъ брѣгъ (дупнишко); намѣрени сж сжщо копие, стрѣли, гробни плочи съ надписи и др.

Прѣзъ отчетната година Дружеството е имало:

П Р И Х О Д Ъ:

въ наличность отъ миналата година	65·46 лева
на Туритското Д-во отъ членски вноски	132·— „
приходъ отъ картички	20·92 „
отъ значки и абонаментъ	45·— „

Всичко 263·38 л.

Р А З Х О Д Ъ:

канцеларски	7·40 лева
25% за съюзната каса	33·— „
абонаментъ и	25·— „
за значки	20·— „

Всичко 85·40 л.

Археологическиягъ клонъ е ималъ:

П Р И Х О Д Ъ:

отъ Държавата и	120· лева
отъ Дупн. община	600· „
Всичко	620· л.

Р А З Х О Д Ъ:

за канцеларски	14· лева
за шкафъ и	100· „
за катал. на антич. мон.	26· „

Всичко 140· л.

Прѣдседателъ: Н. С. Додовъ.

Секретаръ: Г. Пеневъ.

ГОДИШЕНЪ ОТЧЕТЪ

на

Настоятелството на Т. Пазарджийския Клонъ „Славѣви гори“ отъ Турист. Дружество.

Тази е втора година отъ съществуването на Клона отъ Туристич. Дружество въ гр. Т. Пазарджикъ.

Избраното въ началото на годината настоятелство, поради напушане града отъ нѣкои членове, се попълни, споредъ както слѣдва: на мѣстото на подпрѣдседателя Аретовъ се избра до гълнителния членъ Янаки Ангеловъ, на мѣсто секретаря Кост. Кисьовски — Кост. Миховъ, на мѣстото на послѣдния — Иосифъ Москона, и на мѣстото на Янаки Ангеловъ — Трайчо Благоевъ, а впоследствие — вмѣсто Москоина биде избранъ А. Вѣтренски. Въ контролната комисиия — на мѣстото на члена Б. Йордановъ се избра Д. Ангеловъ.

Поради напушане на града и поради неизплащане нуждитѣ вноски, числото на членоветѣ се намали отъ 32 на 15.

Прѣзъ послѣдната година клонътъ е направилъ слѣднитѣ четири излета:

- 1) На 23—24 априль до село Бѣлово и развалината (старината) Св. Спасъ (12 души);
- 2) На 8 май — излетъ — срѣща до с. Сестримо, водопада (18 души);
- 3) На 10 юлий — до „Добра вода“ надъ с. Дебръщица (6 души);
- 4) На 22 септемврий — до с. с. Перушица — Устина — Кричимъ, съ участието на 10 души.

Клона взе участие на събора въ Пловдивъ съ двама делегати и 5 души членове, а сѣщо и въ направения по този случай излетъ.

На 10 декемврий се даде танцувална вечеринка съ доста задоволителенъ успѣхъ.

Клона подигна въпроса за поставяне табели при по-главнитѣ шосейни пътища въ околията, осществението на което биде извършено отъ господина районния инженеръ.

Поради неблагоприятни условия нѣмъ се възможность да се прѣдприематъ по-дълги излети или другъ видъ туристска дѣйность.

Приходо-Разхода за изтеклата година:

ПРИХОДЪ:

1) Отъ членски вноски	44·50
2) За Бѣлг. Туристъ	17·
3) Отъ танц. вечеринка	152·90
3) Случайни приходи	5·40
Всичко приходъ	<u>219·80</u>

РАЗХОДЪ:

1) Приносъ на цен. н-во	
25 % отъ чл. вноски	25·—
2) Абон. на Б. Туристъ	15·—
3) Разходъ за вечер. и др	143·90
4) Наличность	<u>35·90</u>

Всичко разходъ 219·80

Събранието прие слѣдующия проходо-разход. бюджетъ за 1912—1913 г.

П Р И Х О Д Ъ :	Р А З Х О Д Ъ :
1) Отъ членски вноски 54·	1) Приносъ на цен. н-во 22 50·
2) За Бълг. Туристъ 15·	25 ⁰ / ₁₀₀ отъ чл. вносъ
3) Случайни 31·	2) Абон. на Б Туристъ 15·—
Всичко приходъ 100·	3) Канцеларски 10 —
	4) За табели по пжтица 25·—
	5) Наличностъ 27·50·
	Всичко разходъ 100·

Прѣдседателъ : Т. Пеневъ.

Секретарь : Ю. Москоновъ.

ТУРИСТКАТА НОСИЯ.

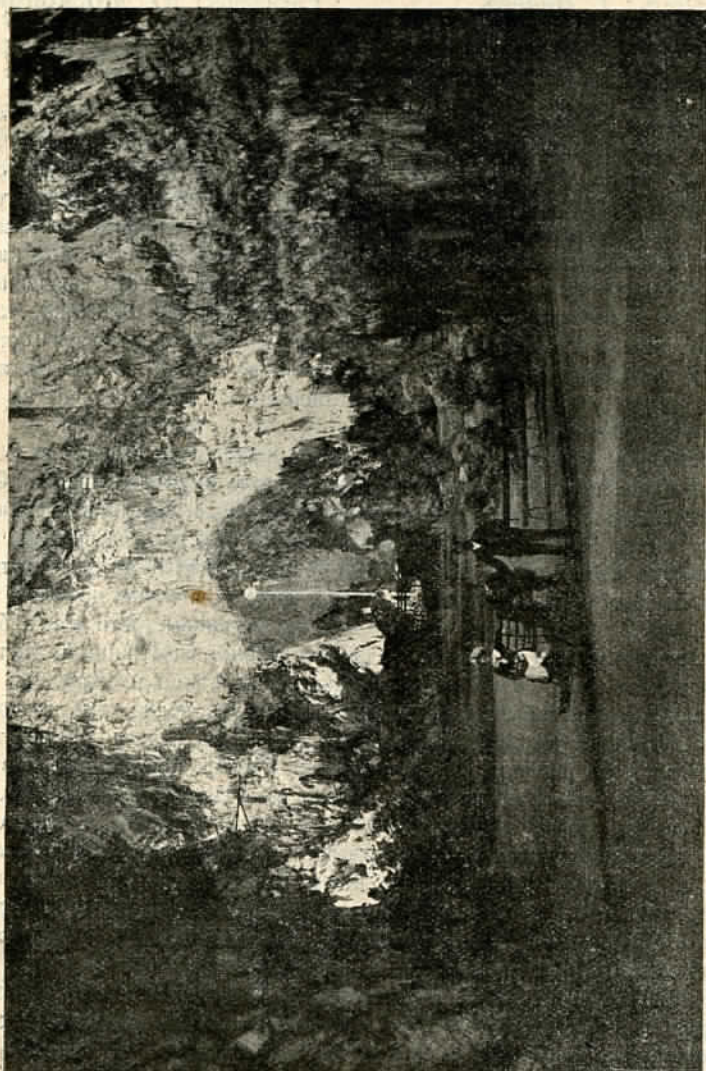
Носията установена за членоветъ отъ Б. Т. Д. по чл. 57 отъ устава, е най-видниятъ бѣлѣгъ, че тѣ сж членове на една голѣма за-друга, която има свои задачи и свои поприща за полезна дѣйностъ. По носията обществото запознава туриститѣ, добива интересъ къмъ задачитѣ на туристиката и наклоностъ, да имъ спомага, а самитѣ туристи се запознаватъ помежду си, чувствуватъ общата връзка и проявяватъ желанието си за другарско съдѣйствие. Това значение и влияние на туристката носия вече се е показало на практика, та е оправдало напълно наредбата на споменатия чл. 57 отъ устава. И остава само да се съжелява, че не всички членове отъ Б. Т. Д. сж пристѣпили до сега да се снабдятъ съ установената носия — ако не напълно, а то поне частимъ.

Уставътъ прѣдвижда, да си набави всѣки новъ членъ на Б. Т. Д. до два мѣсеца слѣдъ своето записване поне туристка шапка. Отъ това излиза, че постепенно той трѣбва да си набави другитѣ части отъ пълната носия. А централното настоятелство констатира, че нито половината отъ членоветъ на Б. Т. Д. не си сж набавили до сега шапки, нито пълна носия. Какво негодно впечатление прави една дружина туристи, едни съ пълна носия, други само съсъ шапки, трети пъкъ безъ всѣка туристка отлика въ облѣклото, знаятъ всички участници на XI тур. сборъ миналата година въ Пловдивъ. Наистена у нѣкои членове има парична спѣнка да си набавятъ скоро пълна туристка носия, ама съ добра воля тѣ могатъ да постигнатъ това най дълго въ година врѣме, толкозъ по-вече, че шапката и куртката сж дрехи, които може човѣкъ да носи и при всѣки обикновенъ случай дома си или вѣнъ отъ кѣщи. Други членове обаче иматъ нѣкакво лѣжовно чувство за достоинство и извратено понятие, че избѣгватъ всѣкакъ да си наложатъ каква да е частъ отъ туристката носия. Когато това трѣбва съ гордостъ да вършатъ. За такива членове не е съвѣстно да се разправя тукъ щото и дае, ама не е неумѣстно да се припомни поговорката: по облѣклото посрѣщатъ човѣка, а по ума го изпращатъ.

Като има прѣдъ видъ значението на туристката носия за популяризация на туристиката и особно влиянието и върху задружения духъ у членоветъ на Б. Т. Д., централното настоятелство се обръща съ това къмъ настоятелствата на всички клонове и ги моли да настояватъ,

каквото членовеѣ на клона да изпълняватъ чл. 57 отъ общия уставъ, та до една година врѣме да се снабдятъ съ пълна туристка носия, а примѣръ за това да даватъ най-напрѣдъ членовеѣ на самитѣ настоятелства.

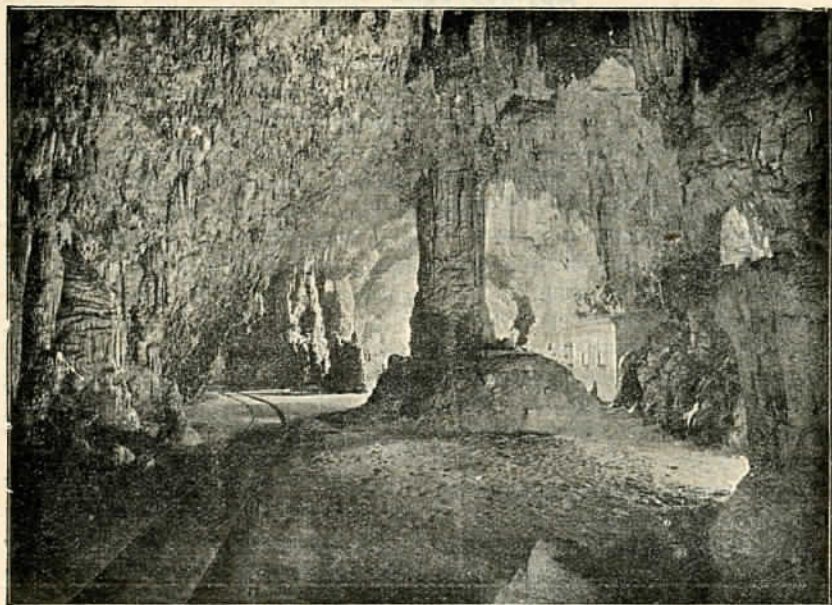
Познаятъ ли се нѣидѣ по нѣкоя отлика на носията си членовеѣ отъ Б. Т. Д., длѣжни сѣ взаимно да се поздравятъ съ установената дума „здравѣй“ — туристъ. Отъ това може да се открие помежду имъ потреѣба отъ другарска услуга.

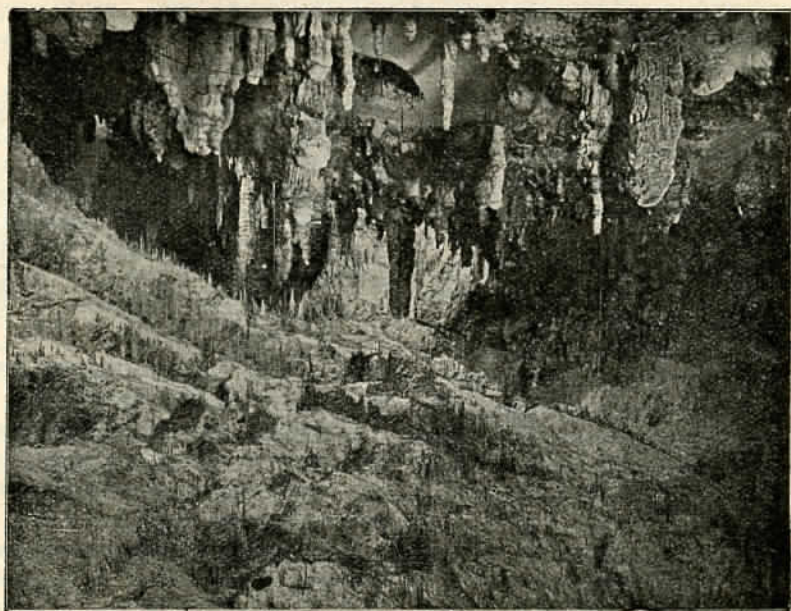
Der Fansson-Adelsberges grotte. (Къмъ статията „Въ Постоянна“).

Къмъ статията „Въ Пстойна“.

(Печатана въ кн. 5).

Postamt in du Adelsbrugu grotte.

Kalvarienberglaelsbagu grotte

Дружественъ животъ.

Излетъ устроиъ Пловдивскиятъ клонъ „Каляновъ връхъ“ на 22. IV. т. г за монастиря „Св. Петръ“. Участвували 27 души туристки и туристи. Сѣжниятъ клонъ е ималъ излетъ на 27. V. до Катунца и Садово. Участници 22 туристки и туристи.

На 23. VI. до Костенския водопадъ. Участници 14 души.

Настоятелс вою на Т. Пазарджиския клонъ, се конструира така: прѣдседателъ Т. Пеневъ, подпрѣдседателъ Тр. Благоевъ, секретаръ З. Колчакъ, касиеръ Юс. Москона, съвѣтникъ Ат. Вѣтренски.

На настоятелитъ честитимъ и имъ пожелаваме засилване на клона.

Излетъ устроиъ Търновския клонъ до — Тръвна — Плачковица. Участвували 3 туристки и 8 туристи.

Напомняне. Клоноветъ строго да съблюдаватъ щото да не се злоупотребѣва съ туристическитъ изгоди по желѣзницата. Отстъпката 50% е при вилегия само за туриста-членъ.

Излетъ устроиъ Т-Пазарджикски клонъ на 12—24 май до Бълево Сестримо. Участвували 9 души. На 10 юний сѣмеенъ излетъ до монастиря „Св. Петръ“. Участници 15 души.

Приятно ни е да съобщимъ, че на 23. IV., ревностния пловдивски туристъ г. Ст. Дончевъ, се е вѣнчалъ за пѣргавата и симпатична туристка г-ца Стефанка Карагитлиева. Ние сърденно имъ честитимъ. Пожелаваме имъ до край да обичатъ природата и тогазъ нека бждатъ сигуръ, че старостъта мжно ще ги посѣти.

На 3 юний устройства отъ Софийския клонъ задруженъ излетъ съ Плъвенскитъ и Вратчанскитъ туристи до «Черепишкия монастиръ» се е

посѣтилъ общо отъ 84 души туристи и туристки. Софийскитъ клонъ е устроиъ още слѣднитъ излети:

На 10 юний до Елисейна — Плаканица — Вратца — Мездра. Участници 17 души туристски и туристи. На мината Плаканица сж посрѣщнати отъ Вратчанскитъ туристи на брой 36 души, отъ които 18 дами.

Инженеръ Спасовъ ги е развелъ изъ миннитъ галерии и имъ е обяснилъ всичко интересно по ваденето и разпрачането на медъта Сърденчно му благодарятъ.

На 17 юний до Драгалевски монастиръ. Участници 15 души.

На 24 юний до Урвичкия монастиръ и околността. Участници 33 д.

На 29 юний до Златнитъ мостове. Участници 10 души.

На 29 и 30 юний и 1 юлий до Костенець — Радоилъ — Чамъ-Кория Мусала — Маричинитъ езера — Радоилъ. Участници 24 души.

Настоятелството на Дупнишкия клонъ се конструира така: прѣдседателъ Н. С. Додовъ, учителъ, подпрѣдседателъ Ст. Стайковъ, учителъ, секретаръ Г. К. Пеневъ, чиновникъ, касиеръ Т. Темелакиевъ, учителъ, съвѣтници: Ст. Близнаковъ и Ст. Ивановъ, учители. Уредникъ на музeya Хр. Тошевъ, учителъ.

Въ лицето на прѣдседателя имъ честитимъ на всички настоятели.

Сгодени. Rudolf Poljak, членъ на Софийския клонъ се е сгодилъ за г-ца Ivanka Kejzar. Нашитъ сърденни честитявания на годенитъ.

Централното настоятелство е влѣзло въ прѣговори съ управлението на модерния театръ, за да се отпусне кинематографическия апа-

ратъ, съ който да се направят снимки при пжтуването на туристите изъ Рила планина.

Сжщо се е обърнало до дирекцията на метеорологическата станция тукъ, за да се отпуснатъ потрѣбни уреди прѣзь врѣме на излета изъ Рила, като за измѣрване височинитѣ, атмосферното налягане и др.

Клоноветѣ : Вратчански, Еленски, Самоковски и Брѣстовишки да изпратятъ отчетитѣ си за м. година.

Каснера на соф. клонъ съобщава, че поржчания платъ за костюми пристигналъ. Всѣки записанъ туристъ да иде и го получи, като внесе напълно стойността.

Б. Т. прѣзь м. юний и августъ не излазя. Редакцията пожелава на всички туристи използване на горѣщницитѣ въ най-разнообразни и прохладни кжтове на отечеството ни.

Съ удоволствие ще се помѣсти въ Б. Т. отъ всѣки свѣдѣние за изходения излетъ стига виденото да се прѣдава вѣрно, като природнитѣ хубости, название на мѣстности, върхове, исторически бѣлѣжитости, разтителность и пр. и пр., макаръ да липсва каквото и да е описание.

Клоноветѣ да обърнатъ по-голъмо внимание за образуване на колекция отъ фотографии, най-вече изъ своята областъ.

Изъ дѣйността на Дупн клонъ „Рилски езера“. На 27 май има излетъ до мѣстността „Баланица“ — подъ вр. „Остроганъ“ и „Черни връхъ“. Участвуваха 8 члена и 15 гости (9 дами). Тръгнахме въ 6 ч. сутринята. Минахме прѣзь Дрънски ридъ, Оровишкия маданъ, Камилата и Бѣла рѣка. Излетничитѣ се увѣриха при мадана, че тукъ е цвѣтѣла желѣзарската индустрия въ 16 и 17 вѣкове. Отъ гребена „Камилата“ се удивиха на красивия пейзажъ, който ги изненада: на истокъ долинитѣ на

Оровица и Мала рѣка обрасли съ борова гора, а върховетѣ надъ тѣхъ „Сиврия“, „Едришавица“ и „Черни“ още прошарени съ снѣгове; на западъ гжста букова гора, прошарена съ липи, изпълня склона до надъ с. Бистрица. Съ жадность къмъ планинския хладъ, свѣжия въздухъ и студената вода, групата прибърза да се разположи по брѣга и канаритѣ низъ рѣчицата „Бѣла вода“. Но необходимо е внимателно оглеждане за избѣгване нещастие: 4 ма се нареждатъ на една скала наведена всрѣдъ рѣчицата; отъ голѣмата тяжестъ на едната страна, тя се спусна и всички изплашени наскачаха въ водата. Благодарение, че не притисна нѣкому краката — щѣше да ги прѣмаже и не бихме могли да вдигнемъ скалата!

Нагорѣ тръгнахме низъ борова гора. Тукъ излетничитѣ се запознаха съ разни видове борова гора: смърча, плачеща ела, черенъ боръ. Въ 11 ч. пристигнахме на „Баланица“ и се разположихме край рѣчицата. Тъкмо се нахранихме джждъ заваля, но той не ни развали веселото настроение, а напротивъ го увеличи. Като обиколихме „Баланица“ на източния край видѣхме, че има 4—5 колиби при говедарника. Въ 4 часа бѣхме въ с. Бистрица, дѣто второ пиршество изкарахме и въ 9 ч. прѣдоволни се върнахме.

На 10. VI. устроения излетъ до с. Баня, „Паничище“ и „Скакавица“, бѣ посѣтенъ доста добрѣ.

При дружеството се откри клонъ ученическо туристическо дружество, на което устава е съставенъ споредъ изискванията на ученическия правилникъ и туристическия уставъ. Записали сж се досега 50 члена. Допускатъ се ученици само отъ гимназиалнитѣ класове. Цѣльта на дружеството е запознаване членоветѣ

съ околността въ всѣко отношение : географично, исторично, археолог.-научно ; физическо развитие на членовѣтѣ и самовъзпитание. — Голѣмо въодушевление владѣе между членовѣтѣ ученици — и се обѣщаватъ да пазятъ свето цѣлитѣ на дружеството — и чрѣзъ него да се самовъзпитаватъ.

Статията «Пътнитѣ бѣлѣжки до Света Гора» на софийския туристъ Д-ръ М. Шумналиевъ ще бѣде помѣстена въ идната книжка на Б. Т.

† **Иванъ Николовъ** туристъ отъ софийския клонъ се помина прѣзъ юний т. г. Покойниъ бѣ единъ отъ старитѣ членове и дългогодишенъ дружественъ шапкаръ.

Миръ на праха на добрия и заслужилъ туристъ.

Разни.

Желѣзницата прѣзъ прохода Фурка. Прѣди нѣколко врѣме сѣ е почнала постройката на една важна швейцарска планинска желѣзница, която има за цѣль да съедини една съ друга долинитѣ на рѣкитѣ Рейнъ и Рона. Тая желѣзница ще прѣсече масива Фурка високъ 2431 метра, който раздѣля двѣтѣ рѣчни долини една отъ друга и ще даде възможностъ щото да може да се пътува съ желѣзница отъ Валлисъ направо за Енгадинъ, значи приблизително отъ Церматъ за Сентъ-Морицъ, което до сега не бѣше възможно. — Новата желѣзница почва отъ станцията Бригъ, (отъ която почва Симплонския тунелъ 6. пр.) която станция почва все повече и повече да става фокуса на швейцарското съобщително дѣло и се докосва до мѣстата Fielsch (1070 метра високо), Niederwald, Münster (1390 метра), Nigrichen, Oberwald, Gletsch, Hospental, Aundermatt и Discontis (1150 метра високо). До тукъ желѣзницата, която изисква

множество искусствени съоръжения ще бѣде 96 километра дълга. Отъ Discontis ще бѣде продължена до Lanx (въ кантона Граубюнденъ), за да се свърже съ голѣмитѣ главни линии.

Освѣнъ това ще се построи една странична желѣзница отъ Gletsch до Meiringen (600 метра височина), която ще има една дължина отъ 35 километра и ще бѣде една отъ най-великолѣпнитѣ планински желѣзници.

Постройката на тая желѣзница, върху която ще работятъ исклучително италиянски работници е прѣдприета отъ едно дружество отъ швейцарски и французки банкери, което работи съ 30 милиона лева капиталъ.

Прѣвелъ *Вечаръ*.

Получи се въ редакцията списанието Родопски Напрѣдъкъ, книжка VIII и XI за май и юний. Ние горѣщо прѣпорѣчваме на туриститѣ това хубаво списание.

